ob razstavi *»OM produkcija: Drugi prihod«*
v +Muzeju sodobne umetnosti Metelkova
Slovenska kinoteka in Muzej OM produkcije
predstavljata
v četrtek, 12. marca 2026, ob 19. uri

KUMBUM 1+1 (1975-1987)

avtorja Floryana Goryana
(1975/87-2011, 2x16 mm, 56 minut)
tokrat bo na ogled kinematografska razširjena postavitev
prvega in zadnjega slovenskega celovečernega avantgardnega filma

KUMBUM (1975-1987)

sklepnega dela filmske sekcije OM produkcije

projekcijo bo uvedel filmski kritik Oskar Ban Brejc,
ki bo v petek, 13. marca, ob 17. uri vodil tudi po razstavi v +MSUM

scenarij:	Evgen Levak
kamera:	Srečko Smrtnik
montaža:	Zlato Seme
obdelava zvoka:	Leander Gmajnar
produkcija:	OM produkcija Ljubljana
koprodukcija:	Trans Yu-go produkcija, St. George prod. Osijek Cankariana Ljubljana
format:	16mm, barvni&č/b
dolžina:	1156 metrov
trajanje:	106 minut
trajanje 1+1:	2 x 56 minut

- V trenutku očesa se rodi in umre trilijon najmanjših elementov energije (kalapa). Pred nekaj desetletji je Nobelovo nagrado za fiziko dobila skupina raziskovalcev, ki so s pospeševalniki in ciklotroni merili svetlobni obseg najmanjše enote, ki so ji še lahko sledili. Čas, ki so ga seveda izrazili v drugačnih merskih enotah/izrazih (mikrosekundah), je bil skorajda identičen. V človekovi glavi se v obdobju vsake kalape "zgodi" sedemnajst "miselnih trenutkov". Sedemnajst krat trilijon pa je ... in to vse v trenu očesa.

- Tehnologija filmske projekcije dopušča centrom v možganih, da med štiriindvajsetimi fotogrami v sekundi "preberejo" samo dva do tri fotograme, čeprav oko teoretično in tudi praktično percipira vseh štiriindvajset.

- Film *"Kumbum (1975-1987)"* izhaja iz navedenih spoznanj empirične znanosti in ponuja izziv v polju percepcije vizualnega materiala. Vsako sekundo življenja spustijo oči v glavo štiriindvajset slik smrti. Še preden centri v glavi dekodirajo informacijo, je na njenem mestu že naslednja, mnoge, prejšnjim (navidezno) podobne, pa se od časa do časa še ponavljajo v nearitmetičnem zaporedju skozi ves film in tako lahko ustvarjajo vtis "zgodbe". Osnovna enota filma, fotogram, namreč oživi v zaporedju projekcije šele v času, ki je le redkokdaj krajši od sekunde.

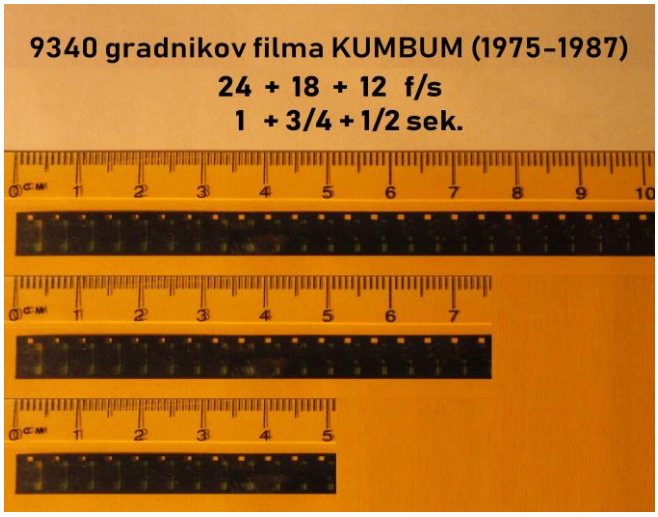

- Zato film *"Kumbum (1975-1987)"* uvaja sekundi (=24f/s) enakovredna elementa trajanja: tri četrt sekunde (=18f/s) in pol sekunde (=12f/s). Da bi se pri tem čimbolj uspešno izognil mehaničnemu ritmu, je bil montiran v okviru magičnega kvadrata z devetimi števili, ki je služil kot dekoder dolžin kadrov na podlagi vnaprej določenega/najdenega zaporedja števil.

- Če nekdo ne more nečesa videti ali slišati, to ni problem fenomena oziroma dražljaja ali informacije, ampak pomanjkljivost sprejemnika in njegovih anten. Veliki beli čudež nas sili biti hitrejši, kot je naša misel ... Samo dejstvo, da sporočilo morda ne bo nikoli prispelo do tistega, ki mu je namenjeno, še ne pomeni, da ga ni treba odposlati.

- Tehnika izrabe materiala je na čutni ravni tisto, kar je struktura kot disciplina na racionalni ravni: sredstvo za doživetje niča, praznine. Če nekdo ustvarja nekaj, kar ne bo nič, mora ustvarjalec ljubiti in biti potrpežljiv z materialom, ki ga odbira. V nasprotnem primeru preusmerja pozornost na material, kar je pravzaprav nekaj, medtem ko je nič/praznina anonimen/na.

▶ … v razširjeni postavitvi 1+1 bodo vsi omenjeni učinki podvojeni …

Fragmenti vsebine filma
"Kumbum (1975-1987)"

Tistega lepega dne je Florjan iz Zavrha pohajal po templju 100.000 podob, po glavi pa se mu ni podila misel na pet minut raja, ampak na štiriindvajset slik smrti v sekundi življenja. Sredi premišljevanj mu je kot nalašč prišel naproti Gorjan iz Novega sveta pod Hotedršico, ki je že od daleč začutil, kaj muči Florjana. Sam se je že mnogokrat vrtel v istem začaranem krogu, pa se potem vsakikrat le s težavo izmuznil iz njega. Rešitve ni in ni bilo. Tistega dne je spet naskakoval problem vmesnih, krajših delcev znotraj štiriindvajsetih podob smrti v sekundi življenja.

Florjan in Gorjan sta brez mnogo besedi kmalu spoznala, da morata za razrešitev praktično istovetnih neznank takojci vzeti pot pod noge in odriniti na dvanajstletno turnejo, dokler hudiča dokončno ne zgrabita za roge, pa naj stane, kolikor hoče. Glede svojih čarnih risov sta soglašala, da izven njunih predstav ne obstajajo niti Gospodar mrtvih niti Bogovi niti Demoni in da morata pot nadaljevati brez spraševanja, ali imata prav ali pa zganjata zablode.

Metoda angela ju je vodila po serpentinastih poteh. Med lovom na mamuta sta pot od Vancouvra do Paramecija neštetokrat prejadrala in se med potovanjem še večkrat ustavila – skupaj kar 9340-krat. Na obrežjih so se med mroži valjali lovci na slonovino, ki so jima zaman skušali dopovedati, da niti slon ne crkne v eni sliki smrti, ampak da za to potrebuje nič manj kot nekajkrat po štiriindvajset slik smrti v vsaki sekundi.

Pod ščitom ritualnega števila sedem lahko vsak bedak reče, da je to metla, ne pa posušena dobra misel za prodajalce pic. Janez pl. Laibacher-Hundertwasser je v peturni radijski razpravi na podeželskem radiu predstavljal svoj priljubljeni simbol – zeleno spiralo na beli podlagi kot znamenje prebivalcev Novega sveta. Južno od Helsinkov ga je spremljala jata galebov. Florjan in Gorjan sta se jim komaj umaknila iz četrtega kvadranta, kjer jima je pot zastavila mogočna Frančiška Knoblehar. Ko sta ji odgovorila na vse 1156 metrov dolge uganke, sta že na vratih petega kvadranta ostrmela – na vrhu gore je razkoračeno stal Šala in grmel v nebo: "Bog ve, do kod igram!" Magični kvadrat z devetimi števili jima je razkril strukturo Kumbuma, do katerega sta se dokopala z listanjem. Stari zapisi so jima nakazovali dobra znamenja in vedno pogosteje sta opažala tudi njegovo podobo, dokler jima ni Kumbuma dokončno

potrdil njegov glavar Thubten Jigme Norbu.

Na Ognjeni zemlji sta Florjan in Gorjan med violinskimi ključi naletela na Amando Fior Daliso, ki je na dobro rejenih prascih Tetraplanih lovila granatna jabolka. Sredi Balade o Pingpongu dominira 185 Gorjanovih pogledov na Florjana, ki se je bil v osebi Bismillaha družil s Sulejmanom Ferenzbachom. Zadnjič so ga videli južno od Rta Horna, kjer je kradel vodo iz vodnjaka, Robert Zimmermann pa mu je šepetal v uho: "I don't count 'less it sells."

Izjave o filmu *"Kumbum (1975-1987)"*

- *"Ta stvar je najhujša hudobija, kar sem jih do zdaj spravil skupaj!"*
  (Floryan Goryan)

- "'Kumbum (1975-1987)' *je nedvomno prvi jugoslovanski celovečerni avantgardni film, ker s svojim impulzom funkcionira v polju percepcijskih zmogljivosti (človekovega) biološkega mehanizma."*
  (Angelca Bombardelli)

- *"Ne vem, ne vem ... enaindvajseto stoletje. O takih stvareh res nimam pojma!"* (Marta Žnidaršič)

- *"Film* 'Kumbum (1975-1987)' *ni znanstveni prispevek k proučevanju fenomena percepcije, ampak zgolj provokativna spodbuda v obliki ostrog k razmisleku o njem."*
  (John Francis Godart)

- *"Pok puške je slišala tudi ena od bližnjih sosed. Sprva je pomislila, da se je nekdo zaletel v steklo frizerskega salona. Tudi mlada fanta iz Vrečkove ulice sta slišala jutranji pok, kot da bi z višjega nadstropja s helikoptersko hitrostjo priletela na tla deska."*
  (Ismailhači Cankar)

- *"Ob upoštevanju dometa in konotacij filma* 'Kumbum (1975-1987)' *bi ga obvezno morali spraviti med dokumente nekaterih civilizacij univerzuma, ki so še vedno skriti v podzemnih knjižnicah (kakršne so tiste v Vatikanu ali na Tibetu), ker preveč povedo, oziroma so prenevarni za stopnjo razumevanja današnjih civilizacij in jim bo zato še lep čas onemogočen dostop do njih."*
  (Amanda Fior Daliso)

- *"Če srečate Umetnost, ubijte Umetnost. Film* 'Kumbum (1975-1987)' *je nekaj drugega."*
  (Emericijan Havaši)

Pri Kumbumu (1975-1987), ki je, kot kažeta njegovi letnici, nastajal dvanajst let, »gre za čisti napad na percepcijo«, kot je zapisano v spremnem tekstu. Tako njegova zasnova kot izvedba deloma spominjata na ideje Petra Kubelke, da je osnovna enota filma fotogram (filmska sličica) in da je fotograme mogoče povezati v določene serije ter iz variacij in manipulacij teh serij ustvariti film. V Kumbumu (1975-1987) obstaja neka omejena množica zelo različnih podob, posnetih bodisi na različnih realnih lokacijah bodisi presnetih z ekranov. Te podobe si sledijo v povsem poljubnem zaporedju, ki iz njih ne poskuša oblikovati nekaj drugega od tega, kar so, na primer kakšno drobno zgodbo ali pripoved, marveč z njimi formira prav ali samo neki niz ali »vzorec«. Te iste podobe se v filmu večkrat ponovijo, toda vedno v drugačnem nizu. Kar bi lahko delovalo dolgočasno in utrudljivo, toda ne. Celo vse prej kot to: namesto dolgočasja imamo tako rekoč dvojno gledalsko ugodje, najprej ugodje v tem, da si podobe sledijo v ritmu utripanja oči, pri čemer imamo po vsakem utripu novo podobo, in potem ugodje v ponavljanju podob, ki pa vsebuje tudi neki suspenz glede tega, kdaj se bodo ponovile in ali se sploh bodo. V tem smislu bi Kumbum (1975-1987) res lahko bil neka »mantra« filma »kot takega«.

(Zdenko Vrdlovec:
Zgodovina filma na Slovenskem 1896-2011, Umco 2013)

izbrana filmografija OM produkcije

	naslov	avtor	leto	format	f/s
01.	***Document Carrousel '77,***	Vinko Cage,	1977,	normal 8,	18f/s
02.	***Jedna slika znači 10.000 reči / One Picture is Worth 10.000 Words,***	Yusuf Schwarzkobler,	1977,	normal 8,	18f/s
03.	***Galactic Supermarket Presents Cosmic Rainbows / Galaktični supermarket predstavlja kozmične mavrice,***	Marta Žnidaršič,	1977,	S-8,	18f/s
04.	***Gate Gate Paramgate / Velika pot nima vrat / The Great Path Has No Gates,***	Zend Kommandoh,	1977/78,	S-8,	izvedba
05.	***Yin-Yang,***	Ismailhači Cankar,	1977/78,	normal 8,	izvedba
06.	***Om Mani Padme Hum,***	Bettina Zonenšajn,	1978,	S-8,	izvedba
07.	***All Is One / Vse je Eno,***	Frankie Lee,	1977/78,	S-8,	izvedba
08.	***Wizzard Of Changes - Pozdrav 1. maju / Čarovnik sprememb - Greetings To May 1st,***	Catriona St.Clair,	1978,	S-8,	izvedba
11.	***Samo za oči – Rojstvo ptice / For The Eyes Only - Liberation Of The Bird,***	Kazimir Kapus,	1978/79,	S-8,	izvedba
12.	***Aura /In Aurovision/ / Aura /v avroviziji/,***	Emannuel Gott-Art,	1978,	S-8,	12f/s
13.	***Opera Rashomon,***	Benedict Ford,	1978,	S-8,	18f/s
16.	***Lublanske ponorele / Maddogs From Lublana***	Joahim Metlika	1977/78	S-8	18s/s
18.	***Bardo Thödol,***	Nur Daut,	1978/79,	S-8,	multimedia izvedba
21.	***Mangiafuoco,***	Veronique Gartenzwergl,	1979,	2xS-8,	9f/s (↓↑ parallel)
23.	***Pankrti: Kruha in iger / The Bastards: Bread And Games,***	Janez pl. Laibacher (krOM prod.),	1977/80,	S-8,	18f/s
29.	***805 Hommage,***	Liberio Abrahamsberg,	1980,	S-8,	12f/s
31.	***Pankrti: Namesto tebe / The Bastards: Instead Of You,***	Janez pl. Laibacher (krOM prod.),	1978/81,	S-8,	18f/s
32.	***Tom Tom,***	Fiat Lux,	1981,	S-8,	18f/s
33.	***Aš An-Dro,***	Jeshua Graziadei,	1980/82,	S-8,	3-12f/s izvedba
34.	***Maitreya – The Only Dance There Is,***	Frančiška Knoblehar,	1978/82,	S-8,	9-18f/s izvedba
35.	***Hallo, Salvador D,***	Avida Dollars,	1983,	4xS-8,	9-12f/s izvedba
37.	***The Last Lost Poet / Zadnji zgubljeni pesnik,***	Anon	1983,	S-8,	18f/s
39.	***Dislocated Third Eye Series I.: Next Movie – High Noon (Hommage To Fred Zinnemann's High Noon) / Serija Dislocirano tretje oko I.: Naslednji film – Točno opoldne (Hommage filmu Točno opoldne Freda Zinnemanna),***	Frančiška Knoblehar,	1983/84,	S-8,	6-18f/s izvedba
40.	***Dislocated Third Eye Series II.: White Line Fever (Hommage to Edward Luyken's White Line Fever) / Serija Dislocirano tretje oko II.: Vročica bele črte (Hommage filmu Vročica bele črte Edwarda Luykena),***	Matilda Smrtnik,	1984,	2xS-8,	9-18f/s izvedba
41.	***Dislocated Third Eye Series III.: Bismillah (In Four Movements) / Serija Dislocirano tretje oko III.: Bismillah (v štirih stavkih),***	Sulejman Ferenčak,	1984,	S-8,	6-18f/s izvedba
42.	***Tetraplan,***	Amanda Fior Daliso,	1981/85,	S-8+4x16mm,	24f/s izvedba
43.	***eReŠ – Radio Študent 77-78***	Magdalena Westermeyer,	1977-85,	S-8,	18f/s
44.	***Dislocated Third Eye Series IV.: Martial Movie / Serija Dislocirano tretje oko IV.: To ni marsovski film,***	Anon	1984/87,	16mm,	24f/s
45.	***Dislocated Third Eye Series V.: Pendulum / Serija Dislocirano tretje oko V.: Nihalo,***	1984/87, 16mm			
46.	***Dislocated Third Eye Series VI.: The Act / Serija Dislocirano tretje oko VI.: Izvedba,***	Fulmine Quarantotto,	1985/87,	16mm,	24f/s
47.	***Edini zvočni film / The Only Sound Film,***	Metoda Magister,	1987-2011,		3D objekt
48.	***Kumbum 1 (1975-1987),***	Floryan Goryan, (sklepno delo filmske sekcije OM produkcije / terminal work by OM production film section),	1975/87,	16mm, 24f/s,	106 min.
49.	***Kumbum 1+1 (1975-1987),***	Floryan Goryan,	1975/87-2011,	2x16mm,	24f/s izv.
51.	***Kumbum 1=1 (1975-1987),***	Floryan Goryan,	1975/87-2011,	2x16mm,	24f/s izv.
54.	***realitEyE,***	Morana Trismegistus,	2014-15,		digitalni film
55.	***Aš An-Dro 2,***	Jeshua Graziadei, jr.,	2015,		digitaly edited 32
56.	***For Tea / Štiri deset,***	Federico Doomsday,	2015-16,		digitalni film
57.	***490 Replayed / 490 preigrano***	Cordelia Bhagavatar	1977/2017	S-8+digitalni film	
58.	11 Posts / 11 položajev	Antoine-Roi Nalpas	1977/2018	S-8+digitalni film	
59.	**All Along the NordWall / Pod severnim zidom**,	Maya Devi, jr.,	2014-18,		digitalni film
60.	***Kalachakra / Kolo časa / The Wheel of Time***	Vigred Mraz	2021		digitalni film
61.	***rOr***	Marcelin Doomsday	2021		digitalni film
62.	***Serija Dislocirano tretje oko III.: Bismillah (v štirih stavkih) / Dislocated Third Eye Series III: Bismillah (in four movements),*** restavrirano+z reizvedbo+povečano na 35mm film	Sulejman Ferenčak,jr.	1984/2021	35mm+digitalni film	
64.	***Escalator Under The Hill / Dvigalo pod hribom***	Januaria Servadio	2017/25		digitalni film
69.	***Second Coming / Drugi prihod***	Anon	2014/25		digitalni film
71.	***Pinwheel / Vetrnica***	Ediltruda Gosgnach	2020/25		digitalni film
73.	***Mark's Movie / Markov film***	Marcus Hochberg	2022/25		digitalni film
74.	***Two of Them / Dva***	Libertad Hajdenkumer	2022/25		digitalni film
75.	***Senca podobe / Imaginis umbra est / It Is a Shadow Image***	Immacolata Obrknežević	2023/25		digitalni film

= = = = = = = = =

Digitalni dokumentarni film o OM produkciji / Digital documentary on OM production

Operation Mammoth / Operacija mamut,	Jurij Meden,	2006		digitalni film	